

Rien Poortvliet
Museum Korendijk
Cultuureducatiepakket
Basisscholen

Rien Poortvliet Museum Korendijk

Rien Poortvliet
Museum Korendijk
Cultuureducatiepakket
Basisscholen

© Rien Poortvliet Museum Korendijk

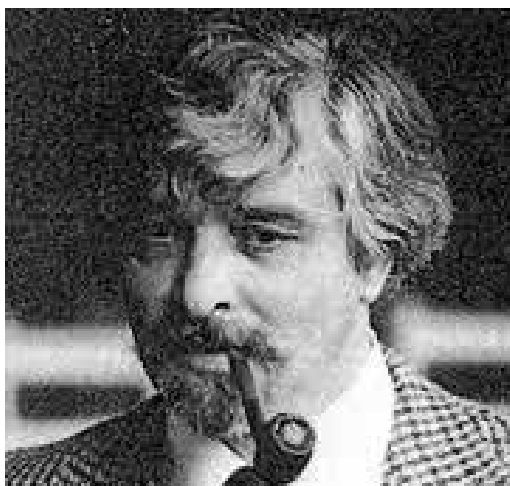
Tekst: Rien Poortvliet Museum Korendijk

Fotografie: Cent den Haan, Hans Vermeulen

Vormgeving en opmaak: WRKPLTS

Rien Poortvliet Museum Korendijk

Het leven en werken van Martinus Harm Poortvliet (Rien Poortvliet).

Rien Poortvliet is geboren op 7 augustus 1932 in Schiedam en overleden op 15 september 1995 in Soest. Hij was een Nederlandse illustrator, tekenaar en kunstschilder.

Als zoon van een boekhouder uit Schiedam leek Rien niet bestemd voor een bestaan als kunstenaar. Zijn ouders waren gereformeerd en moesten niets hebben van het idee, dat hun zoon naar de kunstacademie zou gaan.

Het tekentalent van Rien manifesteerde zich al vroeg. Na de MULO ging de jonge Rien werken bij het reclamebureau Lintas (onderdeel van Unilever) en daar kon hij al enigszins zijn talent kwijt. Hij is o.a. de tekenaar van de reclames van de Royco soepen, Blue Band en Omo. Hij had onmiskenbaar ook talent voor het reclamevak, want nadat hij de dienstplicht bij de marine had vervuld, krom hij op tot senior-manager op het reclamebureau van Unilever. Hij was van 1953-1968 werkzaam bij dit reclamebureau.

Bij de Koninklijke Marine illustreerde hij al het tijdschrift “Alle Hens”.

Toch had Rien meer plezier in zijn nevenactiviteiten voor diverse uitgeverijen.

Hij illustreerde allerlei boeken o.a.

van: Jaap ter Haar de series van Saskia en Jeroen en Lotje

Leonard Roggeveen de navertelde sprookjes

Godfried Bomans de boekjes over Pim, Frits en Ida

De boekenserie over Eelke

De Geschiedenis van de Lage Landen

Tevens was hij een hartstochtelijk jager en begon hij allerlei natuuronderwerpen te tekenen. Zo illustreerde hij ook tijdschriften bestemd voor jagers.

Eind jaren zestig was Rien zo ver, dat hij zijn baan meende te kunnen opzeggen om zich als zelfstandig illustrator te vestigen. Hij kreeg echter niet genoeg werk en om toch brood op de plank te krijgen, stelde hij een boek samen met zelfgemaakte tekeningen en aquarellen aan de hand van zijn jachtervaringen. Zijn eerste boek was verschenen en werd goed ontvangen.

Er zullen nog vele boeken over diverse onderwerpen volgen.

Hij was intussen met zijn vrouw Corrie en zonen Harm en Tok verhuisd naar Soest om daar te midden van de bossen in alle rust te kunnen werken. Hier kon hij zijn eigen paradijs maken, omringd door honden, pony's, eenden, kippen, konijnen enz.

Hij deed niet graag afstand van zijn schilderijen en tekeningen en toen hij merkte, dat zijn illustraties in tijdschriften en zijn eerste boek "Jachtaferelen" goed ontvangen werden, sloeg hij verder die weg in. Op deze manier hoefde hij geen afstand te doen van zijn werken en kon hij toch vele mensen er van laten genieten!

Rien zag zichzelf meer als tekenend verteller. Zijn tekeningen deden het verhaal, hooguit maakte hij ter uitleg een kort bijschrift.

Hij noemde zichzelf ook wel beestenschilder. Hij zag zichzelf meer als ambachtsman, die op uiterst arbeidsintensieve wijze zijn boeken vol tekende.

Rien in zijn atelier, foto Hans Vermeulen

Langdurige observatie in de natuur gingen aan zijn tekenen en schilderen vooraf en in zijn atelier zette hij met een haast fotografisch realisme de voorstellingen op papier.

Veel van zijn boeken werden vertaald in het Frans, Duits, Engels, Zweeds, Fins, Italiaans en andere talen.

Het grote publiek vond de tekeningen van Rien prachtig. Hij deed het ook goed op de televisie met zijn puntbaardje, zijn ribfluwelen broek en geruite jasjes. Zo werkte hij mee aan diverse natuurprogramma's van de NCRV. Ook was hij gedurende enkele jaren panellid bij het spelprogramma "Zo vader zo zoon".

Als publiek figuur was hij toch ook wel omstreden. Bij velen zeer geliefd om zijn ongecompliceerde jovialiteit en gehechtheid aan ouderwetse normen en waarden; van anderen kreeg hij kritiek: zelfingenomen, oubollig, moralistisch.

Tegenstanders van de jacht konden bijvoorbeeld niet begrijpen, dat iemand die zoveel van de natuur hield, een pleitbezorger voor de jacht kon zijn. Rien zag de jacht als een noodzakelijk middel voor verantwoord wildbeheer.

Van sommigen kreeg hij kritiek op zijn werk: te mooi en te lief (herten met glimmende oogjes en natte neusjes). Zijn voorstellingen werden te stereotiep gevonden (alles ongerept en gezond). Deze verguizing kwetste Poortvliet wel, al deed hij voor de buitenwereld alsof het hem niets deed.

Rien vond erkenning in het feit dat in 1992 in Middelharnis het Rien Poortvliet Museum werd geopend door Prins Bernhard. “Gelukkig ver weg van de moderne kunstbende in Amsterdam”, zoals Rien in een interview zei. Eind 2006 is het museum gesloten.

Door de jacht was Rien met Prins Bernhard bevriend geraakt. Verschillende keren heeft hij met de Prins gejaagd op het jachtterrein Het Loo. Door Prins Bernhard is Rien in contact gekomen met andere hoven (Engeland, Zweden, België, Luxemburg.)

Ook heeft hij kennisgenomen van de voorbereidingen van Prinsjesdag en meegelopen als lakei naast de Gouden Koets. Tekeningen hiervan vind je in “Het Brieschend Paard”. In 1976 ontving Rien als erkenning van het Prins Bernhardcultuurfonds de Zilveren Anjer.

Rien overleed in 1995 ten gevolge van botkanker op 63-jarige leeftijd. Daarbij kwam te vroegtijdig een einde aan het leven van deze “tekenende verteller”.

In technisch opzicht een bijzonder begaafd illustrator. Hij wist met slechts enkele lijnen de beweging van een dierenlichaam of een gelaatsuitdrukking tot leven te brengen. Hij verwierf met zijn “kijkboeken” tot ver over de grenzen grote populariteit. Het aantal bewonderaars overtrof het aantal verguizers vele malen!

Zijn werk is gepubliceerd in veel boeken met diverse onderwerpen:

Zijn passie voor dieren, o.a. de jacht, vossen, paarden, honden

Zijn passie voor het geloof, o.a. De ark van Noach en Hij was één van ons
Zijn passie voor het verleden, o.a. Langs het tuinpad van mijn vaderen en De Tresoor
Zijn passie voor het boerenleven, o.a. Te hooi en te gras
Zijn passie voor kabouters komt tot uiting in diverse boeken.
(voor een volledig overzicht van zijn boeken: zie de bijlage)

Het Rien Poortvliet Museum Korendijk (RPMK).

Toen eind 2006 het museum in Middelharnis gesloten werd, kreeg de fam. Poortvliet een vijftiental aanbiedingen het museum elders te vestigen, waaronder zelfs een locatie in Duitsland. Eén van die aanbieders was de Gemeente Korendijk met een vestiging op Tiengemeten. Uiteindelijk werd hiervoor gekozen.

Volgens zijn vrouw Corrie zou Rien het “geen onaardig plekje” hebben gevonden.

De passies van Rien Poortvliet zijn ook op Tiengemeten terug te vinden n.l.: De natuur, landbouw, de mens, educatie, cultuur en historie.

Het nieuwe Rien Poortvliet Museum Korendijk op Tiengemeten is gehuisvest in de Marguerita hoeve, een 19e eeuwse boerderij, die vroeger bewoond werd door de fam. Hage. Natuurmonumenten droeg zorg voor de verbouwing/renovatie hiervan.

Op 8 juli 2009 werd het museum officieel geopend door mevrouw Corrie Poortvliet en dhr. Franssen (commissaris van de koningin in Zuid-Holland). Dit alles in aanwezigheid van de twee zoons van Rien en vele genodigden.

De familie Poortvliet heeft de verzamelde werken van Rien Poortvliet middels een bruikleenovereenkomst voor 25 jaar ter beschikking gesteld

aan het museum. Uit de verzamelde werken, totaal ca. 2000 stuks, worden wisselende exposities in het museum samengesteld. Per jaar zijn er wisselexposities, zodat steeds andere werken te zien zijn.

In het museum proberen we jong en oud zo breed mogelijk te informeren over de persoon zelf en alles wat hij heeft gemaakt. Je vindt er naast de geëxposeerde schilderijen en tekeningen o.a. een videohoek en diverse leestafels voor volwassenen.

Voor de kinderen is er een ontdekkings-/opdrachtentocht door het museum en op de kabouterzolder een luister-, lees-, doe- en kijkhoek om Rien met zijn kabouters zo beter te leren kennen.

Voor groepen kinderen (bijv. schoolgroepen) bestaat de mogelijkheid om in onderling overleg een programma rond de kabouterwereld van Rien samen te stellen.

Het museum wordt voor honderd procent door vrijwilligers gerund, die vol enthousiasme u helpen het bezoek aan het museum nog leuker te maken.

Welke activiteiten kan een groep kinderen in het RPMK uitvoeren.

Jonge kinderen (groep 1 t/m 4).

De open zolder is omgetoverd tot een kabouterwonderwereld. Aan de wanden, op tafels en op panelen hangen schilderijen en tekeningen uit diverse boeken over de kabouters en de dierenwereld.

De hoeken zijn zo ingericht, dat daar de volgende activiteiten plaats kunnen vinden:

- een videohoek: hier worden korte kabouterfilmmpjes vertoond
- een kabouterhuis: een echt kabouterspeelhuis voor kinderen
- een voorleeshoek: vanuit een makkelijke stoel kunnen kabouterverhalen worden verteld/voorgelezen, terwijl de kinderen onder een boom zitten
- een knutseltafel
- een tekentafel
- een lees-, kijk-, speelhoek

D.m.v. een circuit kunnen groepjes kinderen alle activiteiten bezoeken.

Voor de kinderen het circuit af gaan leggen, kan aan de gehele groep verteld worden over:

- de kabouterboeken
- de kinderversjes (eventueel kunnen liedjes uit het boek gezongen worden)
- de kabouterspreekwoorden
- van Gaap tot Slaap
- en gewezen worden op de schilderijen en tekeningen die ophangen. Zo worden de kinderen in de kaboutersfeer gebracht.

Daarnaast geeft het boek “Leven en werken van de kabouter” vele mogelijkheden om een kabouterspeldag op school te organiseren.

In het boek worden diverse kabouterspelletjes genoemd: blaaspijpje blazen, knikkeren, landhappertje, blindemannetje, jeu de boule met konijnenkeutels, touwtrekken, touwtje springen, sjoelen, mutsje wip, brandrace, polsstok springen, enz.

Leuk is, als de kinderen zich dan verkleden als kabouter!

Tevens kunnen crea-opdrachten rond het thema uitgevoerd worden, zoals een kabouterbos creëren met zelf geboetseerde kabouters, tekenopdrachten, schilderopdrachten, dramatische expressie enz.

Bij een groepsbezoek gaan we er vanuit, dat er voldoende begeleiding bij is vanuit de school/groep, zodat elk te vormen groepje een volwassene als groepsbegeleider heeft.

Vanuit het museum zullen vrijwilligers u informeren bij het vast te stellen programma en op de dag van het bezoek zelf mede leiding geven aan het tot uitvoering brengen ervan.

Na afloop van het bezoek krijgen alle kinderen een tasje met informatie over de musea mee naar huis en ook met een klein presentje als blijvende herinnering.

Oudere kinderen (groep 5 t/m 8).

Na een kennismakings- en inleidend gesprek o.l.v. een medewerker van het museum wordt de groep in vier groepjes opgesplitst om met een opdrachtenkaart op weg te gaan door het museum met als doel gericht te kijken naar de werken van de kunstschilder en te genieten van de voorstellingen.

Zo worden de vier ruimtes van het museum bezocht:

- de entree met de diverse boeken
- de benedenruimte met de schilderijen/werkstukken uit een bepaald boek
- de kabouterzolder
- het bijgebouw met werken uit de directe omgeving van Rien en zijn atelier.

De vragen/opdrachten zijn zo samengesteld, dat de antwoorden te vinden zijn op de werken van Rien. In een circuitvorm wordt zo het hele museum bezocht.

Na afloop worden de opdrachtenkaarten besproken, zodat de kinderen weten, hoe ze het er vanaf gebracht hebben.

Naast voorbereiding op school voor het museumbezoek kan na het bezoek op school een verwerkingsopdracht gegeven worden, door bijv. het maken van een natuurschilderij à la Poortvliet op karton of heel echt op linnen.

Ook kan het maken van een groepsschilderij tot de mogelijkheden horen.

Tevens kan gedacht worden aan diverse andere crea-opdrachten zoals bijv. boetseren.

Bij een groepsbezoek gaan we er vanuit, dat er voldoende begeleiding bij is vanuit de school, zodat elk te vormen groepje een volwassene als groepsbegeleider heeft.

Vanuit het museum zullen vrijwilligers u informeren bij het vast te stellen programma en op de dag van het bezoek zelf mede leiding geven aan het tot uitvoering brengen ervan.

In het museum kunnen we niet meer dan ongeveer 30 kinderen tegelijk ontvangen. Grotere groepen worden gesplitst en er zal dan gerouleerd moeten worden met andere activiteiten.

Na afloop van het bezoek krijgen alle kinderen een tasje met informatie over de musea mee naar huis en ook met een klein presentje als blijvende herinnering.

Een mogelijke dagindeling van een groepsbezoek.

De dagindeling kan in onderling overleg vastgesteld worden, afhankelijk van de activiteiten en de grootte van de groep.

Een voorbeeld van een bezoek:

Pont van 9.00 uur vanaf Nieuwendijk.

9.30 – 11.00 uur	bezoek aan het RPMK of aan het LMT
Pauze:	iets drinken, toiletbezoek
11.30 – 12.30 uur	natuurwandeling naar de Vliedberg wel of niet o.l.v een gids van Natuurmonumenten
12.30 uur	lunchpauze
13.30 – 15.00 uur	bezoek aan de natuurspeeltuin

De indeling van het programma is natuurlijk afhankelijk van de aankomsttijd, hoe lang u op het eiland kunt verblijven, de grootte van de groep en aan welke activiteiten u wilt deelnemen. Dit alles kan bij voortijdig onderling overleg afgesproken worden.

Benadering van de kosten:*

Pontje:	Hoogseizoen	Laagseizoen
begeleiders	€ 3,50 p.p.	€ 2,00 p.p.
kinderen	€ 2,50 p.p.	€ 1,00 p.p.

Leden van Natuurmonumenten krijgen € 0,50 korting.

Musea:

entreekosten RPMK	€ 1,50 per kind
entreekosten LMK	€ 1,50 per kind
volwassenen	€ 4,50
begeleiders	Per 4 kinderen een begeleider vrij.

Opties:

Speelnatuur Tiengemeten:

entree	€ 4,50 per kind
	€ 2,50 per volwassene

* Prijzen 2012

Eventueel een gids voor een wandeling naar de Vliedberg moet geregeld worden met Natuurmonumenten. Hier zijn kosten aan verbonden.

Servicenummer Tiengemeten Natuurmonumenten 0900 324 25 26

Voor drinken, traktatie, eten e.d. moet zelf worden gezorgd.

Ook de beheerder van de kiosk kan hier voor zorgen, uiteraard tegen betaling.

Winterseizoen:

Van 1 november tot 1 april zijn de musea, het bezoekerscentrum Tiengemeten met Speel-
natuur Tiengemeten gesloten. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor het ontvangen
van een vooraf aangemelde groep.

Bijlagen:

1. Folders Rien Poortvlietmuseum en Landbouwmuseum Tiengemeten
2. Overzicht alle boeken van Rien Poortvliet
3. Materialen van “Het Kleine Loo”.

De boeken van Rien Poortvliet:

Zijn boeken bevatten niet alleen prachtige tekeningen en schilderijen, maar door zijn bij-schriften worden ook vele onderwerpen verklaard. Daardoor worden zijn boeken nog boei-ender en krijgen zelfs een educatief karakter.

Verskillende passies van hem heeft hij in zijn boeken tekenend, schilderend en verklarend uitgewerkt.

In 1972 zijn eerste boek: Jachttekeningen.

Tekeningen en aquarellen van zijn geliefde jachtsport en dierenleven in het bos. Een voor-woord van Prins Bernhard: “Een goede jager tracht door verantwoord jagen het verstoorde evenwicht in de natuur enigszins te herstellen”.

Zijn passie voor dieren:

In 1973 verscheen zijn tweede boek: De vossen hebben holen.

Dit boek bevat vooral vossen en andere zoogdieren die op de Veluwe leven. Hier komen de eerste handgeschreven toelichtingen

In 1978 verscheen: Het Brieschend Paard.

Alles rond paarden. De koninklijke stallen rond Prinsjesdag (zelf meegelopen in 1977 als lakei naast de Gouden Koets). Alles over zijn eigen paardjes Peer en Meneer Pastoor.

In 1983 verscheen: Braaf.

Het hondenboek: bijna alle rassen vind je er in geschilderd. Natuurlijk ook zijn eigen honden.

In 1993 verscheen: Aanloop.

Een boek met prachtige schilderijen van diverse dieren uit verschillende tijden.

Een andere passie van hem was het boerenleven en plattelandsleven.

In 1975 verscheen het boek: Te hooi en te gras.

Zijn voorfamilie kwam voornamelijk van Flakkee. In de oorlog en tijdens vakanties bracht hij veel tijd door bij zijn ome Dirk op de boerderij in Dirksland. Daar werd zijn belangstelling voor het boerenleven geboren.

Twee boeken over het Geloof;

In 1974 tekende hij: Hij was een van ons.

82 taferelen van het leven van Christus als “mens onder de mensen” met teksten van predikant en dichter Hans Bouma.

In 1985 verscheen: De ark van Noach of Ere wie ere toekomt.

Weer een andere passie was de geschiedenis.

In 1987 verscheen: Langs het tuinpad van mijn vaderen.

Levensgeschiedenissen van zijn eigen voorgeslacht tussen 1600 en 1940 in beeld gebracht; een gedocumenteerd boek met een diep verlangen naar een rustiger en overzichtelijker wereld met eenvoudige en godsvruchtige mensen.

In 1991: De Tresoor van Jacob Jansz. Poortvliet.

Ook hier gaat hij terug naar het verleden van zijn familie en de gewoonten uit die tijd.

In 1980 maakte hij: Van de hak op de tak.

Een soort autobiografie in tekeningen. Een impressie van alle mogelijke situaties en voorvallen uit zijn leven.

In 1976 verscheen zijn eerste boek over de kabouters:

Leven en werken van de kabouter. Een quasi wetenschappelijk naslagwerk over kabouters (tekst van Wil Huygen). Het kaboutervolk wordt tot leven gewekt!

Zijn grootste succes – in 21 talen vertaald – meer dan vier miljoen boeken verkocht

In 1978 prijkte Gnomes in de V.S. meer dan veertien maanden bovenaan de lijst van meest

verkochte boeken. Een ware rage!

Een vervolg op dit succes kon niet uitblijven:

In 1981 De oproep der kabouters

In 1988 Het boek van Klaas Vaak en het ABC van de slaap

In 1993 De kabouter die niet met vakantie wilde

In 1994 Kabouter kinderversjes

Postuum verscheen nog:

Het kabouterspreekwoordenboek

Het kabouterreceptenboek

Het kabouterkookboek

Tussen gaap & slaap (herziene uitgave)

De wereld van de kabouter

Tevens verscheen jaarlijks de bekende kalender met reproducties van schilderijen en de verjaardagskalenders met honden en kabouters.

In 2002 verscheen ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag een gedenkboek:

De wereld van Rien Poortvliet.

Kort geleden is werk van Rien verzameld in een nieuw boek:

“Dieren in de natuur”.

Hierin vinden we tekeningen van:

De vos

Ree en hert

Het wilde zwijn

Haas en konijn

Vogels

Van alles en nog wat

Nog steeds verschijnt elk jaar de jaarkalender met prachtige reproducties.

Ken
*